

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องมโนทัศน์และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบมโนทัศน์ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคใต้ ตามตัวแปรเพศและเขตที่ตั้งโรงเรียนซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ใน 14 จังหวัดภาคใต้จำนวน 51,841 คน (ฝ่ายข้อมูลสถิติและรายงานกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2536)

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากครูประถมศึกษา ใน 14 จังหวัดภาคใต้ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 420 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 หาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1970 อ้างถึงใน ประคอง วรรณสุต, 2528) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- เมื่อ
- n = ขนาดตัวอย่าง
  - N = ขนาดของประชากร
  - e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

ขนาดประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ 51,841 คน และขนาดตัวอย่างจากการคำนวณ มีค่าเท่ากับ 397 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 420 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติใน 14 จังหวัดภาคใต้โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จังหวัดละ 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง 1 โรงเรียน และโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมืองอีก 2 โรงเรียนได้ 42 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 4,361 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จากโรงเรียนที่เลือกได้ 42 โรงเรียน โรงเรียนละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 420 คน (ภาคผนวก ค)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 คน

คือ

- คนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครู
- คนที่ 2 แบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- คนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

วิธีสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม
3. ปกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอน

เรื่องสิ่งแวดล้อม

4. สร้างแบบสอบถามมโนทัศน์ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 3

คน ดังนี้

- คนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครู เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)
- คนที่ 2 แบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ คือ เชื่อมมากที่สุด เชื่อมมาก เชื่อมน้อย เชื่อมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ คือ ทำเป็นประจำ ทำบ่อยครั้ง ทำนานๆ ครั้ง ไม่เคยทำเลย

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณา

6. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก) ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น แล้วนำมาแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

เกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นอย่างน้อย และ
2. เป็นนักวิชาการที่มีชื่อเสียงด้านสิ่งแวดล้อม หรือ
3. เป็นผู้บริหารที่รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม หรือ
4. เป็นผู้แทนสถานด้านสิ่งแวดล้อม หรือ
5. เป็นผู้ร่วมเขียนหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา
7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูประถมศึกษาโรงเรียนวิชาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน
8. นำแบบสอบถามมโนทัศน์และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบสอบถาม ความวิชีของครอนบัค (Cronbach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง อัลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามมโนทัศน์เท่ากับ 0.9236 และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เท่ากับ 0.8756
9. ปรับปรุงแบบสอบถามพร้อมกับให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจก่อนนำแบบสอบถามไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อออกหนังสืออนุญาตให้ผู้ดำเนินการการประถมศึกษาจังหวัดแต่ละจังหวัด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

2. ส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากร จำนวน 420 ฉบับ รับและส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอช เอกซ์ (SPSS®: Statistical Package for the Social Sciences Version X) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครู นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อและสรุปโดยกำหนดค่าคะแนนแต่ละระดับดังนี้

4	หมายถึง	เชื่อมากที่สุด
3	หมายถึง	เชื่อมาก
2	หมายถึง	เชื่อน้อย
1	หมายถึง	เชื่อน้อยที่สุด

การประเมินมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยส่วนรวมหรือเป็นรายชื่อ อาศัยคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับมโนทัศน์
3.50-4.00	ดีมาก
2.50-3.49	ดี
1.50-2.49	พอใช้
1.00-1.49	ควรปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ข้อความ	การปฏิบัติทางบวก	การปฏิบัติทางลบ
ทำเป็นประจำ	4	1
ทำบ่อยครั้ง	3	2
ทำนาน ๆ ครั้ง	2	3
ไม่เคยทำเลย	1	4

การประเมินการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยส่วนรวมหรือรายข้ออาศัยคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การปฏิบัติทางบวก	การปฏิบัติทางลบ	ระดับของการปฏิบัติ
3.50-4.00	ทำเป็นประจำ	ไม่เคยทำเลย	ดีมาก
2.50-3.49	ทำบ่อยครั้ง	ทำนาน ๆ ครั้ง	ดี
1.50-2.49	ทำนาน ๆ ครั้ง	ทำบ่อยครั้ง	พอใช้
1.00-1.49	ไม่เคยทำเลย	ทำเป็นประจำ	ควรปรับปรุง

4. การเปรียบเทียบทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

4.1 เปรียบเทียบทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระหว่างครูชายและครูหญิง โดยการทดสอบค่า "ที" (t-test)

4.2 เปรียบเทียบทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครู ในเขตอำเภอเมือง และนอกเขตอำเภอเมือง โดยการทดสอบค่า "ที" (t-test)

4.3 กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า "ที" ผู้วิจัยคำนวณค่าสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอช เอกซ์ (SPSS® : Statistical Package for the Social Sciences Version X) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย